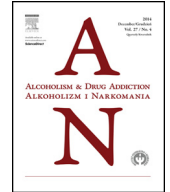

Dostępne online www.sciencedirect.com

ScienceDirect

journal homepage: www.elsevier.com/locate/alkona

Artykuł przeglądowy/Review article

Karanie z mocy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z perspektywy wybranych teorii kary

Punishment under the law for the prevention of drug addiction from the perspective of selected theories of penalty

Jakub Sukiennik *

Katedra Mikroekonomii i Ekonomii Instytucjonalnej, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Polska

INFORMACJE O ARTYKULE

Historia artykułu:

Otrzymano: 13.02.2015

Zaakceptowano: 31.10.2015

Dostępne online: 26.11.2015

Keywords:

New institutional economic

Theories of punishment

Punishment for drugs possession

Criminal law

ABSTRACT

Increasing amount of legislation is being passed to regulate economic and social relations. It seems that in certain areas, its implementation can be logically justified. However, in the case of increasing criminalisation of drug-related activities that occurred during the Transformation of 1989, this leads to excessive paternalism and raises problems of interpretation. The object of this study will be drug prohibition designed to protect public health. This institution restricts freedom, especially personal liberty in the sense of personal rights and of the right to dispose of economic assets. Consumption of these substances generates negative externalities, whose formation is an argument in favour of state intervention. The aims of this article are to answer whether prohibition as a method of regulating the drug market, adopted in the 90's, seems to be effective and socially desirable from the point of view of utilitarian, retributive and abolitionist theories of punishment.

© 2015 Institute of Psychiatry and Neurology. Production and hosting by Elsevier Sp. z o.o. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

* Adres do korespondencji: Katedra Mikroekonomii i Ekonomii Instytucjonalnej, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, ul. Komandorska 118/120, 53-345 Wrocław, Polska. Tel.: +48 71 36 80 918.

Adres email: jakub.sukiennik@ue.wroc.pl

Peer review under responsibility of Institute of Psychiatry and Neurology.

<http://dx.doi.org/10.1016/j.alkona.2015.11.003>

0867-4361/© 2015 Institute of Psychiatry and Neurology. Production and hosting by Elsevier Sp. z o.o. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

STRESZCZENIE

Słowa kluczowe:

nowa ekonomia instytucjonalna
teorie kar
karanie za posiadanie narkotyków
prawo karne

Uchwalanych jest coraz więcej aktów prawnych regulujących stosunki gospodarcze i społeczne. W pewnych obszarach ich wprowadzanie może być logicznie uzasadnione, lecz w przypadku rosnącej kryminalizacji działań związanych z narkotykami prowadzi to do nadmiernego paternalizmu i rodzi problemy interpretacyjne prawa. Przedmiotem niniejszej analizy będzie prohibicja narkotykowa, której celem jest ochrona zdrowia publicznego. Zakaz ten ogranicza jednak wolność, tj. wolność osobistą w sensie praw osobistych oraz gospodarczą w sensie prawa do rozporządzania własnym majątkiem. Mimo to konsumpcja narkotyków generuje negatywne efekty zewnętrzne, których powstawanie jest argumentem na rzecz ingerencji państwa. Oddziaływanie to może być prowadzone w wielu formach i następuje także poprzez interwencję prawno-karną. Celem artykułu jest odpowiedź na pytanie, czy działalność prawno-karna na rynku narkotyków jest uzasadniona z punktu widzenia użyteczności, restryktywnej i abolicjonistycznej teorii kary.

© 2015 Institute of Psychiatry and Neurology. Production and hosting by Elsevier Sp. z o.o. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Zabraniać mnóstwa czynów obojętnych – nie znaczy wcale zapobiegać przestępstwom, których czyny te spowodować nie mogą, natomiast znaczy stwarzać z tych czynów nowe przestępstwa.
Cesare Beccaria [1]

Wstęp

Obecnie uchwalanych jest coraz więcej aktów prawnych regulujących stosunki społeczne i gospodarcze. Regulacje te możemy rozumieć, jako pewną aktywność rządu lub jego agencji, której celem jest oddziaływanie na zachowania podmiotów poprzez ustalone reguły [2]. Innymi słowy, rząd lub jego agencja ukierunkowuje i/lub ogranicza pewne wybory albo też zakazuje niektórych z nich poprzez wprowadzane instytucje, tj. reguły gry, lub bardziej formalnie – tworzone przez człowieka ograniczenia, które kształtują ludzkie działanie. W rezultacie instytucje budują strukturę bodźców w sferze wymiany międzyludzkiej – zarówno politycznej, społecznej, jak i ekonomicznej [3]. Ostatecznie, instytucje można podzielić na:

- formalne, czyli normy prawne i konstytucyjne, które regulują np. zawieranie transakcji między podmiotami i są efektem działań organów tworzących prawo [4];
- nieformalne, np. normy moralności, zwyczaje, obyczaje, wierzenia religijne czy mentalność jednostek, wynikające z dziedzictwa kulturowego

i przekazywane z pokolenia na pokolenie drogą uczenia i naśladowania wiedzy oraz wartości i innych czynników wpływających na ludzkie zachowania [5].

W końcu, dopiero spójność instytucji formalnych, np. przepisów prawnych i instytucji nieformalnych, np. przekonań co do szkodliwości danej substancji, pozwala na zharmonizowane i efektywne funkcjonowanie systemu instytucjonalnego. W kontekście rosnącej liczby instytucji formalnych wydaje się, że w niektórych obszarach wprowadzanie nowych przepisów może być logicznie uzasadnione. W przypadku jednak prawa karnego i rosnącej kryminalizacji niektórych działań prowadzi to do nadmiernego paternalizmu państwa i rodzi pewne problemy interpretacyjne, jak np. w przypadku regulacji rynku narkotyków.

Dodatkowo należy pamiętać, że jedną z funkcji systemu prawa jest określenie sfery indywidualnych interesów chronionych przed ingerencją ze strony osób trzecich, czyli funkcja gwarancyjna. W związku z tym wydaje się bardziej korzystne niewtrącanie się społeczeństwa w pewnych sytuacjach w życie jednostki i niepozbawianie jej jakiegoś dobra lub możliwości, niż karanie jej, choć na taką ingerencję teoretycznie zasłużyła. Warto przy tym zauważyć, że wolność osobista była i jest wartością, którą mają chronić rozmaite zakazy i nakazy prawa, w węższym znaczeniu tego pojęcia chodzi o zakazy samowolnego zatrzymania i uwięzienia. Na istotność pojęcia wolności wskazuje również zasada humanitaryzmu i humanizmu [6]. Obok tego, inne

Download English Version:

<https://daneshyari.com/en/article/900791>

Download Persian Version:

<https://daneshyari.com/article/900791>

[Daneshyari.com](https://daneshyari.com)